

ΣΤΟ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Η ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΑΐΣΣΕ

Ἡ ἱστορία μὲ τοὺς πολέμους της, μὲ τὰ πολιτικά γεγονότα, μὲ τὰς ἀποθήρας φυσιογνωμίας, μὲ τὴν ἀτελείωτον διαδοχὴν τῶν ἀνθρωπίνων πράξεων, τῶν θλιβερῶν ἢ ἐξαιρέτων πού ἐμπνεύουν τὴν αἰσιοδοξία, ἔχει καὶ τὰ χαριόγελά της. Ἐνε αἱ γυναῖκες πού τὰς παρέδωσαν εἰς τὴν δόξαν ὁ θαυμασμός της καλλονῆς, ἡ ἔκτοκτος χάρις, ἕνα ἐξαιρετικὸν πνεῦμα, μιὰ ζωὴ περιπετειῶν γεμάτη ἀπὸ τρυφερότητα, ποιήσιν, πάθος, μιὰ ζωὴ πού τὴν κατεύθυνε μιὰ δραματικὴ μὲ μιὰ νεότητι καὶ ἕνα θέληγητρον πού δὲν πρόκειται τίμη ἡ ἐξαισία μιὰ πικρὰ πρὸς τὰς μεγάλας συγχροῦσαι καὶ πρὸς τὰς ὡραίας πράξεις, πού ἀκτινοβολοῦν τὴν ὁμορφίαν καὶ τὴν συγκίνησιν. Αἱ γυναῖκες πού μόνον στά βάρη τού παρελθόντος μὲ στεγνότητα ποτέ, οὔτε ἂν παραδοθῆναι τὴν φλόγα ὅπως ἡ Φραντζέσκα ντὰ Ρίμιν, οὔτε ἂν ταρῶν ζωντανῆς ἓ ἕνα μοναστήρι ὅπως ἡ Λαβαλιέρ, οὔτε ἂν συμβῆ νὰ γεράσουν εἰς τὴν ζωὴν ὅπως ἡ Ρεκαμιέ.

Ἐνε τὰ χαριόσουνα διήμεσα τῶν σοβαρῶν ἱστορικῶν ἐρευνῶν, τὰ παιδικὰ ρομαντικά τραγουδιὰ, τὰ ζωομένα ἐν τούτοις ἀπὸ πραγματικότητας, στὸν μακρὸν ἀποτελεσματικὸν ἢ Σισύφειον, δημιουργικὸν ἢ θλιβερὸν δόξον τοῦ ἀνθρώπου. Ὅπως ὅταν μίταιν καίεις σὲ μιὰ πινακοθήρη ἀπὸ πορτραῖτα μακρῶς γενεῆς μὲ ἐνδόξου στρατηγούς, μὲ πολιτικούς πού ἐπέδρασαν εἰς τὴν τυχὸν τῶν λαῶν, μὲ ρομαλέους ἥρωας, μὲ ἀκουράτους σφοῦς, μὲ ἐμπνευσμένας φυσιογνωμίας γερότων πού δομοῦσαν ἀγνώστους προφητὰς καὶ βλέπει μεταξὺ τῶν τοποθετημένα πορτραῖτα γυναικῶν πού ἐξήσαν μιὰζὺ τους, πού τοὺς ἐξεχώρασαν, πού ὑπῆρξαν ἡ χαρὰ τῶν ἢ ὁ καυθός τῶν, ἡ μυστικὴ τὴν ἱστορία.

Ὁ δέκατος ὄγδος αἰὼν εἶνε πλημμυρισμένος ἀπὸ τοιαύτας ὠραιότητας. Ἡ φυλὴ μας μορεῖαι δὲ εἶνε ὑπερήφανη ὅτι εἶνε ἰδιὰ της ἡ Ἐλισαβέτα Λομαζα Σενιέ, ἐκεῖνη πού ὑπῆρξε ὄχι μόνον ἡ φυσική, ἀλλὰ καὶ ἡ πνευματικὴ μητέρα τῶν Ἀνδρέα Σενιέ. Ἀλλὰ τῆς ἀνίγει καὶ μιὰ ἄλλη. Ἡ δεσποινὶς Αἰσσε.

Ἡ ἱστορία τῆς Αἰσσε εἶνε δραματικὴ καὶ περιπετειώδης ὅπως ἡ σκληρὰ ἱστορία τῆς δούλης τότε φυλῆς της.

Ὁ κατὰ τὸ τέλος τοῦ 17ου αἰῶνος προεβνθῆς τῆς Γαλλίας εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ντὲ Φερριόλ εἶδε μιὰ μέραι εἰς τὸ παζὰρ τῶν δούλων μεταξὺ ἐνὸς ὁμήγου σκλάβου ἀπὸ τὸν Καῦκασον πού ἦσαν ἐκτεθειμένοι πρὸς πώλησιν μιὰ μικροῦλα τεσσάρων χρόνων περίου. Ἡ φυσιογνωμία της θὰ ἦτο πολὺ ἐλκυστικὴ διότι ὁ ντὲ Φερριόλ τὴν ἀγόρασε κάπως ἀκριβὰ διὰ τὴν ἐποχὴν καὶ διὰ τὴν ἡλικίαν της. Ἐπλήρωσε χιλιάς πεντακοσίας λίβρας. Ἦτο τότε ἡ ἀνοίξις τοῦ 1698.

Ὁ Ἐβραῖοι ἔμποροι τὴν ἐπώλησαν ὡς Κιρκασίαν. Ὁ τίτλος αὐτῆς τῆς ὡραίας καὶ ἠρωϊκῆς φυλῆς ἐβράνε πολὺ εἰς τὸ ἀνθρώποισμῶρον της ἐποχῆς, καὶ συχνότατα δούλοι πᾶσης προετίσεως καὶ κυρίως ἀπὸ τὰ δύσκολα τότε εἰς τὰς ἐρεῦνας βάρη τῆς Χριστιανικῆς ἀνατολῆς ἐπαλοῦντο ὡς Κιρκάσιοι ὅπως ὅλα τὰ χαλιὰ ὡς περσικά, καὶ ὅλα τὰ λεπτορρηγμένα μετὰλλινα σκευῆ ὡς δαμασκηνά. Κατὰ τοὺς λόγους τῶν ἔμπορων αὐτῶν—πρόκειται σχεδὸν πάντοτε περὶ Ἐβραῖων—οἱ Τοῦρκοι εἶχαν κυριεύσει καὶ λεηλατήσει μιάν πόλιν τῆς Κιρκασίας καὶ εἶχαν ἀπαγάγῃ ὡς δούλους τοὺς κατοίκους. Ποῖος μοροῦσε τότε νὰ ἐξακριβώσῃ τὴν ἀλήθεια; Ἡ ἱστορία ὅμως διαφεύγει ἀπολύτως τοιαύτην ἐπίθεσιν Τοῦρκων κατὰ πᾶσας Κιρκασίας. Ἐκεῖνο πού γνωρίζομεν εἶνε ὅτι οἱ Κιρκάσιοι ὑπέφεραν ἀπὸ ἐπιθέσεως τῶ Χάν τῆς Κορμαίας καὶ ὅτι κατὰ τὸ τέλος τοῦ 17ου αἰῶνος ὁ Τσάρος Ἰβάν Βασιλιεβιτς, πρίγκιψ Κιρκάσιος, τοὺς ὑπερτίσσειε κατὰ τὸν ἀώριον τῶν Χάν, ἀλλὰ μὲ τὸν θάνατον τοῦ ὑπέκτανε εἰς τὸν γείτονα δυναστῆν. Ἦτο ἡ ἐποχὴ πού ἡ Αἰσσε ὠδηγεῖται εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν. Καὶ τόσα ὑπέφεραν οἱ Κιρκάσιοι ἀπὸ τῶν Χάν τῆς Κορμαίας ὥστε ἐπανεστήθησαν καὶ τὸ 1708 ἐπέβησαν ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Τουρκίας, πράγμα πού ἀναίρει πᾶσαν ἐπίθεσιν ἐναντίον τῶν ὑπὸ τὸν Τοῦρκον κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους. Ἐπειτα ἡ Αἰσσε δὲν ἦτο Μοῦμεθανή, ὅπως ὅλοι οἱ Κιρκάσιοι οἱ ἐξοικλαμισθέντες ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ Ταμερλάνου. Ὁ τίτλος τῆς Κιρκασίης τῆς ἔμεινε, ἀλλὰ εἰς τὰς ἀνομιμονεμένας τῆς ἐποχῆς της ἀναφέρεται πλειστάκις ὡς «νεά Ἑλλάγις» «la jeune Grecque». Καὶ δὲν ὑπάρχει εἰς τὴν ἱστορίαν παράδειγμα ἑλληνίδος ἐξοικλαμισθείσης πού νὰ ἐξηκολούθησε νὰ λέγεται Ἑλλάγις. Ὁ Σαιν Μπαρβὶ τῆς τῆς θαυμαστῆν μελέτην τοῦ διὰ τῆς Αἰσσε, μοκονάτι δὲν ἐπιχειρεῖ νὰ ἐξηγήσῃ τὴν διαφορὰν μεταξὺ Κιρκασίας καὶ Ἑλληνίδος, ἀναφέρει ὅτι ὅλοι γύρω τῆς τῆς ἔλεγαν Ὁραῖαν Ἑλληνίδα. Ἐξηγεῖ μόνον τὸ ὄνομα της. Τὸ Αἰσσε εἶνε παρὰλλιπὸν τοῦ Χαΐδι, πού μεταχειρίσθη ὁ Μπαῦρον διὰ τὴν τρυφερότερον τῶν ἠρωιδῶν εἰς τὸν «Ἄδων Ζωνάν» καὶ πού δὲν εἶνε ἄλλο παρὰ τὸ ἑλληνικωτάτων Χαΐδο. Αὐτὸ ἄλλως τὲ ἐξηγεῖται καὶ ἱστορικῶς.

Ἡ Αἰσσε

Τὸν Ἰούνιον τοῦ 1698 ὁ Σάρλ ντὲ Φερριόλ ἐπιστρέφον εἰς τὴν γαλλικὴν πρωτεύουσαν ἐπῆρε μιὰζὺ τοῦ ντὲ Αἰσσε καὶ τὴν ἐνεπιστεῦθη εἰς τὴν νύμφην τῶν τῆς κυρίαν ντὲ Φερριόλ, γνωστὴν εἰς τὸν καιρὸν της διὰ τὰς ἐρωτικὰς της περιπετείας. Τὸ 1700 ἡ μικρὰ Αἰσσε προσηλυτίσθη καὶ ἐνεγράφη εἰς τὰ ληξιαρχικά βιβλία τῆς ἐνορίας τοῦ Ἁγίου Εὐσταθίου ὅπου σημειοῦται ὡς δεσποινὶς Σαρλόττα Χαΐντε. Σαρλόττα τὴν ἐβάπτισε ὁ γάλλος πρέσβυς ἐκ τοῦ ὀνόματός του. Ἦτο τότε ἐπὶ τὰς χρόνων.

Ἡ Αἰσσε ἐμεγάλανε πλῆσιον τῶν δύο ἀγοριῶν τῆς κυρίας Φερριόλ, τοῦ Πόντ—ντὲ—Βαίλ καὶ τοῦ ντὲ Ἀρζαντάλ ὡς ἀδελφῶν. Καὶ τὸ ἀδελφικὸν αἶσθημα τῶν δύο αὐτῶν ἀνθρώπων τὴν ἠκολούθησε καὶ ὅταν ἀκόμη ἐμεγάλωσαν καὶ οἱ τρεῖς. Ὀλίγον ἀργότερα τὴν ἐνεπιστεῦθησαν διὰ τὴν μόρφωσιν της εἰς τὸ μοναστήρι τῶν Νέων Καθολικῶν. Ἀλλὰ τὴν μόρφωσιν της τὴν ἀπέραντον πού ἔδειξεν ἀργότερα ἡ Αἰσσε διὰ τῶν «Ἐπιστολῶν» της καὶ διὰ τῶν ὁποίων ἐδόθησαν εἰς τὴν ἱστορίαν ἀνάγλυφα πορτραῖτα τῶν συγχρόνων της, τὴν ἔλαβεν ὅταν ἔπειτα ἀπὸ τὸ μοναστήρι πολὺ νεὰ ἀκόμη ἐδόθη εἰς τὸν δόξαν.

Ἡ καλλονὴ της καὶ τὸ πνεῦμά της ὑπῆρξαν εἰς τὸ σαλόνι τῆς κυρίας ντὲ Φερριόλ ὅπου ἐσῆυχαζεν ἡ ὕψηλὴ παρισινὴ κοινωνία τὸ ἀντικείμενον τοῦ θαυμασμοῦ ὅλων. Ὑψηλὴ, κομψή, μὲ ὑπαρχον καθαρῶν μελαχροινῶν ἐπιδερμίδα, μὲ γλυκύτητα μεγάλα μαῖα μῦτα, μὲ πνεῦμα λεπτὸν, μὲ μουσικὴν φωνήν, μὲ τρόπους πριγκιπίσσης ἦτο ἡ γοητευτικὴ παθένης τῆς παρισινῆς κοινωνίας, πού δὲν μοροῦσε νὰ τὴν κατηγορήσῃ κανεὶς διὰ καμμίαν ἐλαφρότητα. Ἦτο ἡ ἐποχὴ ἀκριβῶς πού ὅλοι τὴν προσηγόρευαν «Ἠρα, ἡ Ἐλληνίς».

Ἦτο ἡ ἐποχὴ πού ἔλαμπαν γύρω της καλλονῆς καὶ θελκτικῆς πνεύματα ὅπως ἡ κυρία Ντεφάντ, ἡ Μαιντενόν, ἡ πριγκίπισσα ντὲ Ὀρσέν, ἡ Ἀδριανὴ Λεκουβέρ, ἡ Νινὸν ντὲ Ἀ' Ἀνκλόξ. Μέσα σ' αὐτὰ τὰ ἐξαισία ἀνθὴ ἡ δεσποινὶς Αἰσσε, ἡ κόρη τῆς ἑλληνικῆς ἀνατολῆς, ἦτο τὸ ἐξαισιώτερον. Καὶ ἂν δὲν εἶχε τὰς ἐρωτικὰς περιπετείας ἐκείνων, ἦτο διότι τὴν προήσπιζε μιὰ ἐνστικτός ὑπερήφανα—ἡ ἰδία ἰσχυρίζετο ὅτι οἱ γονεῖς της ἦσαν ἀπὸ τοὺς πρίγκιπας τῆς πατρίδος της καὶ δυστυχῶς δὲν ἐγνωρίζε δι' αὐτοὺς τίποτε περισσότερον, οὐδὲ καὶ τὰ ὀνόματά των—καὶ μιὰ πραγματικὴ ἀγνοῖα της.

Ὑπάρχον δύο ὡραῖα ἐκδηλώσεις τῆς ὑπερήφανου αὐτῆς ἀγνῆς ψυχῆς. Ἡ πρώτη εἶνε ἡ ἀμυνὰ της ἐναντίον τῶν ἐρωτικῶν ἐξομολογήσεων αὐτοῦ τοῦ ἰδίου τοῦ προστάτου της τοῦ ντὲ Φερριόλ.

Ὁ προεβνθῆς εἶχε λείπει πολὺ ἀπὸ τὸ Παρίσι. Τὴν εἶχε ἀφήσῃ καὶ καὶ τὴν εὐρήκε δεσποινίδα. Ἡ Αἰσσε ἦτο τότε δεκαετὸς χρονῶν. Ὁ ντὲ Φερριόλ ἐξήγητα. Ἀλλ' αὐτὸ δὲν τὸν ἐμπόδιζε νὰ μὴ ἐρωτήσῃ. Καὶ αὐτὸς ὁ ἔρως ἐφθασε μέχρις ἀπελπιστικῶν πάθους. Ἡ Αἰσσε ἀποκρούει τὰς προτάσεις του, παρ' ὅλην τὴν εὐγνωμοσύνην της πρὸς ἐκεῖνον πού τὴν ἔσωσε δὲν μορεῖαι νὰ γίνῃ ἡμετέρα.

Ἐπὶ τὸν REGNault μαρτυροῦσα του. Ἀπὸ διὰ τὴν ὑπερήφανον κόρην θὰ ἦτο σὰν νὰ τὴν εἶχε ἀγοράσῃ πρὸ δεκαετῶν χρόνων διὰ νὰ ἐξῆ εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ ὅταν θὰ ἤρξετο ὁ καιρὸς τῆς σάρκα της. Ὑπάρχει ἕνα ὡραῖον δοκομνητόν αὐτῆς τῆς ἀποκρούσεως. Ἐνε μιὰ ἐπιστολῇ τοῦ Φερριόλ, πρὸς τὴν Αἰσσε πού ἐδημοσιεύθη στὸ Παρίσι τὸ 1828 ἀπὸ τὴν εταιρεία τῶν Γάλλων βιβλιοφίλων, εὐθεθεῖται εἰς τὰ χειρόγραφα τοῦ ντὲ Ἀρζαντάλ.

«Ὅταν σὰς ἀπέσυρα, τῆς γοάει, ἀπὸ τὰ χεῖρα τῶν ἀπίστων—ἀλλῃ ἀποδέχεις ὅτι ἡ Αἰσσε δὲν ἦτο Κιρκάσιο, ὅποτε θὰ ἦτο μοαμεθανή, ἀλλὰ ἑλληνὴ ἀπὸ τὸν Καῦκασον—καὶ σὰς ἀγόρασε, ἡ πρόθεσίς μου δὲν ἦταν νὰ δημουργήσω θλίψεις καὶ νὰ γίνω δυστυχισμένος. Τουραντίον ἠθελαι νὰ ἐπωφεληθῶ τοῦ μοιραίου τῶν τυτῶν τῶν ἀνθρώπων, γὰ νὰ σὰς διαδῶσε κατὰ τὴν θέλησί μου καὶ νὰ γίνετε μιὰ μέραι, κόρη μου ἡ ἐρωμένη μου. Τὸ ἴδιο μοιραῖον θέλει τῶνα καὶ γίνετε καὶ τὸ ἕνα καὶ τὸ ἄλλο, ἀφοῦ δὲν μὲν εἶνε δυνατόν νὰ χωρίσῃ τὸν ἔρωτα καὶ τὴν φιλία καὶ τῆς φλογερῆς ἐπιθυμίας ἀπὸ τὴν πατριχὴ τρυφερότητα. Ἡσυχάστε, συμμορφωθήτε μὲ τὸ μοιραῖον, καὶ μὴ χωρίζετε ἐκεῖνον πού ὁ οὐρανὸς ἠθέλησε εἶνε ἐνωμένον.

Θὰ ἐγένεσθε ἐρωμένη ἐνὸς Τούρκου πού θὰ ἐμοίραζε τὴν τρυφερότητά του ἐξ ὅσων ἄλλες ἀκόμη καὶ ἐγὼ ἀγαπῶ ὅσας μοναχὰ, μὴ ζοῦ ὁμῆσιον νὰ θέλω ὅλα νὰ εἶνε κοινὰ μεταξὺ μας καὶ νὰ διαθεῖτε ὅλα ὅσα ἔχω πρὸς ἐγὼ ὁ ἴδιος.»

Ὅλοι οἱ ἱστοριοφίλοι συμφωνοῦν εἰς τὸ ὅτι ὁ γερωνιότης αὐτὸς ἔρως ἀπεκρούσθη μέχρι τέλους. Ἡ Αἰσσε ἦτο μιὰ Κίρκη, ἀλλὰ ὑψηλοῦ τύπου. Ἄντι νὰ μεταβιβάσῃ τοὺς ἐρωτευμένους μιὰζὺ της, εἰς χοίρους, ἔκανε ἀπὸ αὐτοὺς φίλους ἀποφασισμένους. Ἡ Ἰουλιέττα Ρεκαμιέ δὲν κατώρθωσε τὸ ἴδιον ἕνα αἰῶνα ἀργότερα;

Ἡ ἀδάμιατος ὑπερηφάνει τῆς ἐξεδηλώθη ἠρωικώτερα μορεῖαι

νά ειπή κανείς μίαν δεύτεραν φοράν. Ελξεν επίσημα τὰ βλέμματα τοῦ δουκὸς ντ' Ορλεάν τοῦ τότε ἀντιβασιλέως τῆς Γαλλίας. Ὁ πρίγκηψ τὴν ελξε γνωρίσῃ εἰς τὸ σπίτι τῆς κυρίας ντὲ Παραμπέρ καὶ ἔφυγε μεθυσμένος ἀπὸ τὴν γοητεία τῆς. Ἦτο ἕνα πραγματικὸν κοῦ ντὲ φουόντο. Ἐζήτησε ἀπὸ τὴν κυρίαν Παραμπέρ νὰ τὸν βοηθήσῃ καὶ τῆς ἔκαμε μεγάλας προσφορὰς διὰ νὰ δεχθῇ τὸν ἐρωτὰ του. Ἡ Ἀϊσὲ ἠρνήθη. Τότε ὁ ἀντιβασιλεὺς μετεχειρίσθη τὴν κυρίαν ντὲ Φερριόλ εἰς τὸ σπίτι τῆς ὁποίας ἔξακολουθοῦσε νὰ μένῃ ἡ Ἀϊσὲ. Ἡ πολιορκία ἦτο εἰς ὄλιαν τὸν ἡμερίον πλέον. Ἀπελευθερώθη τότε ἡ Ἀϊσὲ, ἀπήντησε εἰς τὴν κυρίαν ντὲ Φερριόλ ὅτι δὲν θὰ ἐγένετο ἔρωσμένη ποτὲ παρὰ μόνον τοῦ ἀνδρώπου τοῦ Φ'γαμποῦσε καὶ ὅτι ἂν ἔξακολουθοῦσαν νὰ τὴν πιέζουν θὰ κατέφευγε εἰς ἕνα μοναστήρι. Ἡ Ἀπειλή αὐτὴ τὴν ἔσωσε.

Ἄλλ' ἡ διαγωγή τῆς αὐτῆ ἦτο ἐκκληρικὴ διὰ γυναῖκα οἰσθή- ποτε τάξεως τῆς ἐποχῆς τῆς. Ποιὰ δὲν θὰ θεωροῦσε ὡς ἔξαιταν τύχην τὸ νὰ γίνῃ ἐρωμένη τοῦ ντ' Ορλεάν. Ὁ πανίσχυρος πρίγκηψ ἐβράζετο τότε εἰς τὸ ζενιθ τῆς ἰσχύος του καὶ ὅλα ἐτίσχαν τότε τὴν ἰδέα ὅτι θὰ ἐγένετο πραγματικὸς βασιλεὺς καταπατομένῳ τῶν δυνατῶν δικαιοκράτων τοῦ ἀνήλικου τότε Λουδοβίκου 15ου. Κάθε ἄλλη θὰ ἐφλοδοῦσε νὰ γίνῃ ἐρωμένη τοῦ ντ' Ορλεάν καὶ θὰ ἐθώπευεν ἴσως τὸ δνεῖρον ὅτι πιθανὸν νὰ ἐγένετο κάποτε καὶ βασιλοῦσα τῆς Γαλλίας.

Ἀλλὰ εἶχε ἤδη μιλῆσαι ἡ καρδιά τῆς. Ἀγαποῦσε τὸν ἰπτότην ντ' Αἰντι. Τὸ εἰδὸλλον ἤρχισε κατὰ τὸ 1720. Ἡ Ἀϊσὲ μολοντοῦ τὸν ἀγάπησε εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἐν τούτοις ἐπροσπάθησε νὰ καταπο- λεμησῇ αὐτὸ τὸ ἀσθμῆμα. Ἡρνήθη ν' ἀνταποκριθῇ εἰς τὸν ἔρωτα τοῦ ἰπτότου καὶ τότε ὁ ντ' Αἰντι ἔφυγε διὰ πολὺ μακρὰν. Επῆγε εἰς τὴν Πολωνίαν.

Τὸ 1722 ἀπέθανε ὁ ντὲ Φερριόλ καὶ τῆς ἐκκληροδότησε διὰ τῆς διαθήκης του εἰσόδημα ἑτήσιον 4 000 λίβρων. Ἄλλ' ἐκτός τούτου τῆς ἄφησε καὶ δι' ἑνὸς σημειώματος ἕνα μεγάλο ποσὸν ποῦ ἔπρεπε νὰ πληρωθῇ ἀμέσως ἀπὸ τοὺς κληρονόμους του.

Ἡ κυρία ντὲ Φερριόλ ἔκαμε τότε πρὸς τὴν Ἀϊσὲ γυδαίον ὑπαι- νιμον διὰ τὴν γενναίωσιν τοῦ ἀποθανόντος γαμβροῦ τῆς καὶ ἐκεῖ- νῆς ἔπρεπε ἀμέσως αὐτὸ τὸ πολὺτιμον ἔγγραφον καὶ τὸ ἔκαυσε ἐνώ- πιον ὄλιον τῶν κληρονόμων.

Ὁ ἰπτότης ντ' Αἰντι ἐπέστρεψε εἰς τὸ Παρίσι τὸ 1723. Ἡ Ἀϊσὲ δὲν ἀνθίστατο πλέον. Ἀπὸ τὰς σχέσεις αὐτὰς ἐγεννήθη ἕνα κο- ραίσι. Τὴ ἀγονία τότε. Ἐγένεν ὀλοκλήρον ταξεῖδι διὰ ν' ἀποκριθῇ ὁ τοκετός. Γάμος ἐν τούτοις δὲν ἔγινε τοὺς ἀποκρινόμενος φανερός. Πι- θανὸν διότι ἐφοβοῦντο τὸν ντ' Ορλεάν παντοδύναμον μέχρι τοῦ 1726. Ἀργότερα ἐν τούτοις ἡ Ἀϊσὲ εἰς ἕνα ταξεῖδι τῆς εἰς τὸ Λονδίον παρουσιάσθη ὡς σὴν κόρη τοῦ ἰπτότου. Αἱ σχέσεις τῶν διεκοτῆσαν ἀργότερα καὶ ἡ Ἀϊσὲ ἐπέστρεψε τὰ τελευταία τῆς χρό- νου φάρονσα καὶ ἀποσιμῆσῃ εἰς τὴν θρησκευτικὴν λατρίαν. Ἦτο ἐν τούτοις τόσο νέα ἀκόμη. Ἀπέθανε μόλις σαράντα χρόνων τὸν Μάρτιον τοῦ 1733.

Αἱ ἐπιστολαὶ ποῦ ἄφησε ἀποτελοῦν ἑνδιαφέρον δοκοιμένο διὰ τὴν κοινωνίαν τῶν ἀρχῶν τοῦ 18ου αἰῶνος καὶ ἡ ἐκδοσίς των ἐπρο- κάλεσε ἄρθρα καὶ μελέτας τῶν διασημωτέρων κριτικῶν τοῦ 19ου αἰῶνος. Οἱ ἔρωτές τῆς με τὸν ντ' Αἰντι καὶ τὸ ἐπισηδῖον τοῦ δου- κὸς ντ' Ορλεάν τοῦ Ἀντιβασιλέως ἔδοσαν τὸ θέμα ἑνὸς δράματος εἰς πέντε πράξεις τοῦ Λαβρέγιον καὶ τοῦ Φουοῦ παρασταθέντος τὸ 1854. Ὁ Μπουιλέ ἔκαμε ἀργότερα τὸ 1872 ἄλλο δράμα εἰς στί- χους τὴν Ἀϊσὲ.

Ἡ φυσιογνωμία τῆς δὲν θὰ παύσῃ νὰ ἐμπνεύσῃ τοὺς ἀναδιφράτας τῶν λαμπρῶν βιβλίων καὶ τῆς ἱστορίας τοῦ αἰῶνος τῆς.

Δ. Α. Κόκκινος

✕

ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΤΕΧΝΙΤΑΣ

ΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΚΑΙ ΟΙ ΕΞ ΑΥΤΩΝ ΚΙΝΔΥΝΟΙ

Δημοσιεύομεν σήμερον τὸ τρίτον μέρος τῶν συμβουλῶν τοῦ δό- κτορος κ. Βαλντῶβ πρὸς τοὺς τεχνίτας. Τὸ μέρος αὐτὸ ἐνδιαφέρει πλὴν τῶν τεχνιτῶν καὶ τὰς οἰκογενεῖας καὶ τοὺς κινῶν γενικῶς.

Ὁ «πάφλιος», ὁ μπουρτίσης καὶ ὅλα αὐτὰ ποῦ με ἕνα ὄνομα τὰ λέμε «**χλκλαμάματα**», βγάδων μιά πρσινοκίτρινη οὐκουρά, τὴν ὁποία ἡ ἐπιτηχὴ καλεῖ «**κλάξ** τοῦ χλκλῶν». Αὐτὸ τὸ φλας τὸ ὁποῖον εἶνε φαρμάκι δυνατὸ δὲν φαίνεται πάντα καὶ γι' αὐτὸ δὲν μορεῖ κανεὶς πάντοτε νὰ προσβλέγεται. Γι' αὐτὸ πρέπει νὰ γα- νώνῃ κανεὶς συχνὰ τοὺς τεμπεροῦδες του καὶ νὰ τοὺς γανθῇ καλῶ. Ποιὸς ἀπὸ σὰς δὲν ἐπαθε μιά φορά τοὺς ἀλγίστουσιν τῆς ζωῆ του ἀπὸ ξεγνάτω τέντερι, κόψιμο, ζαλάδα, πονοκέφαλο καὶ ἐμετοί;

Καμμία φορά ὅμως ἂν τὸ φαρμάκι εἶνε σὲ μεγαλιέτερη δόσι, φέρει ἰθὺνάτο!

Ἐναντίον τῶν δηλητηριώσεων αὐτῶν ὁ γιατροὶ συμβουλεύουν τὰ ἔξης: Μόλις αισθανθῆς τὰ πρῶτα συμπτώματα, ζαλάδες, πόγους, ἐμετοί, νὰ πῆς ζεστὸ νερὸ γιὰ νὰ προκαλέσῃ δυνατὴ ἔκρυσιν, οὕτως ὥστε νὰ βῆγῃ τὸ δηλητήριον ἀπ' τὸ στομάχι. Ἐπειτα νὰ πῆς ἐπίσης ἄφρετο γάλα μὲ ζάχαρι, καὶ κατόπιν πάλιν νὰ χτυπήσῃς τὸ ἀσπράδι δύο ἀνῶν καὶ νὰ τὸ πῆς κ' αὐτὸ ἀνακατεμμένο μὲ νερὸ. Ὅλα αὐτὰ ὅμως νὰ τὰ κάμῃς γρήγορα καὶ νὰ μὴν ἀγοπορήσῃς, διότι τὸ φαρμάκι δὲν χορατεῖται.

Τὸ δηλητηριὸν τῶν μαγειρικῶν σκευῶν εἶναι ἐπικίνδυνον καὶ γιὰ ὁσους «γανῶνον» τὰ «**χλκλάματα**». Οἱ ἱατροὶ παρετήρησαν σχετι- κῶς πῶς οἱ γανωματῆδες, ἀκόμη καὶ οἱ ὄρωλογάδες, αὐτοὶ ποῦ κάνουν ταῖς τρομπῆς καὶ ταῖς καμπάνες, προσβλῆλλοντα ἐπίσης συχνὰ ἀπὸ ρεματισμούς, ἀπὸ παρὰλσι, ἀπὸ βρογχίτη. Καὶ τοῦτο διότι ὅταν δουλεύουν, ἡ σκόνη τοῦ χλκλῶν μπαίνει εἰς τὸ στόμα τους καὶ τὰ ρουθόνια τους καὶ τοὺς δηλητηριάζει.

ΦΑΝΤΑΣΜΕΝΗ

Στὸν ὄμο παίρνει τὸ σταμί
καὶ γιὰ νερὸ πηγαίνει
καπαρισσένια καὶ λεγιή,
γρογγὶ ζωηρωτικῆ.

Καὶ λέει «Τὸ κρίμα 'να βαρὸ
+τέτια λαμπρὰ κοινοτάλλι
τοῦ Γιάννη ἐδὸ νὰν τὰ χαρεῖ
'ἢ ζωσιανὴ ἢ ἀγκίλη».

Εἶταν καθόδια τὰ νερά,
καὶ σκίβοντας νὰ πάσει
μέσα μ' ἀκράτητο θαρᾶ
τὴ κάλλη τῆς καμῖου.

Κακῶς βοοῖας φροσιμα...
Ἄχ! νὰ μὲ τόσο νάσι,
τοσοὶ τὸ γίγο ποῦ περᾶ
καὶ σὲ γίνκοματίζει.

Ἄγρὰ σὲ λίγο καὶ γλομῷ
στὸ στρόφιμα παραθέρει
καὶ τὸ καμαρωτὸ κορμί
στὴν ἀγκαλιὰ τοῦ γέροντι.

Ἄλεξ. Πάλλης

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΟΥ ΤΣΕΛΙΓΚΑ

Εἴμ' ὁ Τσελιγκὰς ὁ Γιάννος πᾶν ἀπ' τ' ἀργιὰ ζωοῖα:
Βόσκο πρόβατα μ' ἀρῖασι, βόσκο γίδια καὶ ταμπᾶ,
Ποῦχον τὸ μαλλὶ μὰ πῆχῃ, τὰ μαστῖρα στοργηλῆ,
Σὰν τὰ μίγοντα τῆς Βιάρμας, ποῖ τ' ἄρμεγι καὶ γελᾶ.

Σὰν τὴν Βιάγα, ποῖ τ' ἄρμεγι μὲς 'στὴ στήνῃ, βρε παιδί,
Καὶ γινὰ γινὰ ἢ ματιὰ τῆς ποῦ βυζαίνει τὴν καρδιά...
Βιάγα μου νοικοκυρᾶ μου, χαϊδεμένη ὁμορφονᾶ,
Ἄφρε τ' ἄρμεγμα, καὶμένη, νὰ βυζᾶσθον καὶ τ' ἀρνᾶ.

Κ' ὡς νὰ βῶθ μὲ τὰ κοκιδῖα 'ς τὴν νυχτερινὴ βοσκῇ,
Ἔλα γέρε 'ς τὸ πλεονό μο, βλαχοπῶτα πιουκί...
Λίς πὼς πῆρε καὶ μουρῶνι 'ς τὸ βουνοῦ μὰς τὴν ποδοῖ
Πὼς κορυσιάζον τὰ πουλάκια ταῖροι ταῖροι 'ς τὰ κλαδιὰ...

Σκόρπια σύννεφα, ἄσπρα, σκοθῶρα, κ' ἐλαφρᾶ σὶν τὸν ἀγρὸ,
Προχωροῦν μπρὸς 'ς τὸ φεγγᾶσι καὶ ομοποῖν τὸν ὄροστον.
Σὰν αὐτοῖς νὰ ἦταν κάμπος μὲ λιβρίδα γαλιανᾶ,
Κ' ἄρμισιέλιγκας ὁ ἥλιος ποῦ ὀλιμέσῖο' αἰουνᾶ.

Καὶ 'ς τῆς ἄνοις πρὶν πλινθισῇ, τῆς ξανθῆς τὴν ἀγκαλιὰ,
Κοθῶρε το λαγασιὸν του καὶ πασιτ' σε τὰ μαλλιά.
'Στὴ Φεργᾶσο τὰ παρᾶ'σε, 'στὴ γλωμῇ νοικοκυρᾶ,
Νὰ τοῦ κάμῃ μὰ φλοκάτα, τὸν χειμὸν νὰ τὴν φορᾶ.

Γ. Μ. Βιζυηδὸς

ΑΙ ΕΠΙΘΥΜΙΑΙ

Γιατί δὲν εἶμαι ἡ δημοσὺλα
'στὸ χορταράκι τὸ γλωσθ,
ἔτου κοιμᾶ' ἢ βοσκοπούλα
τὸ βροῖδι μετὰ τὸ χορθ;

Γιατί δὲν εἶμαι τ' ὄνειρο τῆς
ποῦ τὴν κρατεῖ σιωπηλῆ,
τὴν ξαναφίρει 'σὸν χορθ τῆς
καὶ μὲς 'στον ἴπνο τῆς γελᾷ;

Γιατί δὲν εἶμαι τ' ἀεράκι
ποῦ γίγω τῆς λιθοβῆς;
ἢ τὸ ἀδῶσ λουλουδάκι,
π' ἀνθεῖ 'στὸ ποδὶ τῆς οἰμᾶ;

'Ἄς ἦσθον κἂν σταρ 'ξυπνήσῃ,
τῆς κούρας βούσῃς τὸ νεῖ
ποῦ θὰ νηθῇ καὶ θὰ δημοσιῇ
τὸ πρόσωπό τῆς τ' ἀνθρῶ.

Γιατί δὲν εἶμαι τὸ πουλάκι
γινὰ γινὰ ποῦ κελαιεῖ,
κ' ἕνα φιλι μ' ἕνα φιλᾶκι
τῆς εἰχνεῖ ἀπὸ τὸ κλαδί;

'Ἡ κἂν ἄς ἦσθον τὸ ἀρνᾶκι
ποῦ θ' ἀγκαλιῇ τὸ πορῶν
θὰ τοῦ κρεμῖση κοουδονᾶκι
καὶ θὰ τὸ βγάλῃ 'στὸ βουνο.

(Τὰ ἄσματα)

Ἡλίας Τανταλιδῆς

Οἱ Γάλλοι τορναδόροι τοῦ χλκλῶ φοροῦν γι' αὐτὸ βαμπᾶκι στὴ μύτη καὶ τὸ στόμα τους. Καὶ οἱ δικοὶ μὰς ἔτσι πρέπει νὰ κά- νουν, γιὰτὶ ὁ χλκλῶς χαλάει τὸ αἷμα, τὸ φαρμακῶνει.

Περισσότερον ὄλιον ὅμως συνιστῶμεν εἰς πάντας τοὺς ἐργάτας, καλὴν διαίταν, καλὴν τροφήν, ἀφθονὴν καὶ καθαράν τροφήν. Οἱ ἐργάται μὰς συνηθίζον νὰ γευματίζων μὲ λίγο τυρᾶ, λίγες ἐλιές, μιά γιομάτα, ἕνα κρεμμυδι, ἐνῶ τοὺς χρειάζεται κρέας ἀφθονο, αὐτῶν, γάλα, ψάρι, χορταράκι. Ἄς κλοτρώσῃ καὶ ἄς πολετῶσῃ ὁλοῦν κ' ἄς ἀφίσουν κατὰμέρος τὴν περιφροσὴν «**ἀλτιόττα**» ἢ ὁποία σκοτῶνει, ἀφανίζει!... (Ἐκ τοῦ βιβλίου τοῦ δόκτορος Βαλντῶβ)